

Adekwatność kompetencji organów bezpieczeństwa państwa w zakresie przetwarzania i ochrony danych do ich zadań

„O potrzebie wzmocnienia kompetencji
**Generalnego Inspektora Ochrony
Danych Osobowych** w zakresie
bezpieczeństwa państwa”

Dr Bogusław Przywora

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

GIDO jest pozakonstytucyjnym organem stojącym na straży przestrzegania prawa o ochronie danych osobowych

Konstytucyjne wytyczne

„Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym” (w art. 51 ust. 2 Konstytucji RP).

„Każdy ma prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. Ograniczenie tego prawa może określić ustawa” (art. 51 ust. 3 Konstytucji RP).

Konstytucyjne wytyczne

Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane **tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP).**

Zastosowanie ustawy o ochronie danych osobowych

Ustawę stosuje się do:

- 1) organów państwowych,
- 2) organów samorządu terytorialnego
- 3) państwowych i komunalnych jednostek organizacyjnych,
- 4) podmiotów niepublicznych realizujących zadania publiczne,
- 5) osób fizycznych i osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, jeżeli przetwarzają dane osobowe w związku z działalnością zarobkową, zawodową lub dla realizacji celów statutowych, które mają siedzibę albo miejsce zamieszkania na terytorium RP, albo w państwie trzecim, o ile przetwarzają dane osobowe przy wykorzystaniu środków technicznych znajdujących się na terytorium RP (art. 3 u.d.o.).

Do zadań Generalnego Inspektora w szczególności należy:

- 1) kontrola zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych;
- 2) wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonania przepisów o ochronie danych osobowych;
- 3) zapewnienie wykonania przez zobowiązanych obowiązków o charakterze niepieniężnym wynikających z decyzji przez stosowanie środków egzekucyjnych przewidzianych w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

Do zadań GIODO w szczególności należy:

- 4) prowadzenie rejestru zbiorów danych oraz udzielanie informacji o zarejestrowanych zbiorach;
- 5) opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących ochrony danych osobowych;

Do zadań GIODO w szczególności należy:

- 6) inicjowanie przedsięwzięć w zakresie doskonalenia ochrony danych osobowych,
- 7) uczestniczenie w pracach międzynarodowych organizacji i instytucji zajmujących się ochroną danych osobowych (art. 12 u.d.o.).

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Zadania GIODO

składa Sejmowi, raz w roku, sprawozdanie ze swojej działalności wraz z wnioskami wynikającymi ze stanu przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych (art.20 u.d.o.).

Kompetencje GIODO do:

- 1) wstępu, w godzinach od 6⁰⁰ do 22⁰⁰, za okazaniem imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej, do pomieszczenia, w którym zlokalizowany jest zbiór danych, oraz pomieszczenia, w którym przetwarzane są dane poza zbiorem danych, i przeprowadzenia niezbędnych badań lub innych czynności kontrolnych w celu oceny zgodności przetwarzania danych z ustawą;
- 2) żądania złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień oraz wzywać i przesłuchiwać osoby w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego;

Kompetencje GIODO do:

- 3) wglądu do wszelkich dokumentów i wszelkich danych mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli oraz sporządzania ich kopii;
- 4) przeprowadzania oględzin urządzeń, nośników oraz systemów informatycznych służących do przetwarzania danych;
- 5) zlecenia sporządzania ekspertyz i opinii.

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Kompetencje GIODO do

kierowania do organów państwowych, organów samorządu terytorialnego, państwowych i komunalnych jednostek organizacyjnych, podmiotów niepublicznych realizujących zadania publiczne, osób fizycznych i prawnych, jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi oraz innych podmiotów wystąpienia zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony danych osobowych (art. 19 a nowelizacja z 2010 r.).

▪

Kompetencje GIODO do

występowania do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo o wydanie bądź zmianę aktów prawnych w sprawach dotyczących ochrony danych osobowych.

Podmiot, do którego zostało skierowane wystąpienie lub wnioski, jest obowiązany ustosunkować się do tego wystąpienia lub wniosku na piśmie w terminie 30 dni od daty jego otrzymania (art. 19 a nowelizacja z 2010 r.).

Kompetencje GIODO:

W przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, GIODO z urzędu lub na wniosek osoby zainteresowanej, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem, a w szczególności: usunięcie uchybień, uzupełnienie, uaktualnienie, sprostowanie, udostępnienie lub nieudostępnienie danych.

Kompetencje GIODO:

W razie stwierdzenia, że działanie lub zaniechanie kierownika jednostki organizacyjnej, jej pracownika lub innej osoby fizycznej będącej administratorem danych, wyczerpuje znamiona przestępstwa określonego w ustawie, GIODO kieruje do organu powołanego do ścigania przestępstw zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, dołączając dowody dokumentujące podejrzenie.

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Problem badawczy

Czy w celu realizacji powierzonych zadań GIODO nie powinien być wyposażony w szersze kompetencje?

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Kilka uwag na temat działalności GİODO na podstawie sprawozdania za 2013 r.

W porównaniu z rokiem 2012 liczba przeprowadzonych kontroli nieznacznie wzrosła ze 165 do 173.

Kilka uwag na temat działalności GIODO na podstawie sprawozdania za 2013 r.

Czynnościom kontrolnym poddane zostały m.in. jednostki Policji, podmioty przetwarzające dane osobowe w związku z wykorzystaniem technologii identyfikacji radiowej – RFID, jst.

Spośród 173 kontroli przeprowadzonych w 2013 roku, **61 należało do kategorii kontroli sektorowych.** Dotyczyły one zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych.

Kilka uwag na temat działalności GIODO na podstawie sprawozdania za 2013 r.

W 2013 r. GIODO w związku z przeprowadzonymi kontrolami wydał **74 decyzje administracyjne**,

skierował do organów ścigania **jedno zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa** określonego w ustawie o ochronie danych osobowych,

13 wystąpień do organów państwowych i organów samorządu terytorialnego, w tym 9 wystąpień w trybie określonym w art. 19 a ustawy o ochronie danych osobowych.

Kilka uwag na temat działalności GIODO na podstawie sprawozdania za 2013 r.

Podsumowując, GIODO w swoich wystąpieniach często zwracał uwagę, że zarówno podmioty prywatne, jak i publiczne, generalnie mają tendencję do zbierania jak najwięcej informacji o obywatelach. Przypominał jednak, że art. 51 ust. 2 Konstytucji RP wprost stanowi, że władza publiczna może gromadzić o obywatelu tylko te informacje, które są niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.

Kilka uwag na temat działalności GIODO na podstawie sprawozdania za 2013 r.

GIODO niepokoi na przykład brak niezależnego organu, który miałby możliwość dostępu do danych gromadzonych przez Policję i służby specjalne w celu sprawdzenia, czy podejmują one inwigilację i czy jest to zgodne z prawem oraz czy np. prowadzą przesiewowe badania Internetu.

Kilka uwag na temat działalności GIODO

wzrost liczby skarg, które wpływają do Biura GIODO.

w 2009 wpłynęło 1049 skarg,

w 2010 wpłynęło 1114,

w 2011 wpłynęło 1271,

w 2012 wpłynęło 1593,

w **2013** wpłynęło **1879**.

Przyczyn tego stanu należy upatrywać przede wszystkim we:

wzroście świadomości obywateli co do zasad ochrony danych osobowych i ich aktywności w dochodzeniu przysługujących im praw.

Wnioski i postulaty

- GIDO jak szczególny organ powołany w celu ochrony praw człowieka w zakresie danych osobowych wpisuje się pozytywnie z standardy demokratycznego państwa prawnego
- Przywołane statystyki potwierdzają zasadność funkcjonowania GIDO,
- Zakres kompetencji GIDO nieadekwatny do zakresu powierzonych zadań.

Wnioski i postulaty

Potrzeba wyposażenia GIODO w dodatkowe kompetencje:

- inicjatywę ustawodawczą w zakresie ochrony danych osobowych,
- prawo kierowania do Sądu Najwyższego wniosku o podjęcie uchwały wyjaśniającej przepisy prawne dotyczące ochrony danych osobowych budzące wątpliwości

Wnioski i postulaty

- 3) prawo składania do Trybunału Konstytucyjnego wniosku o ustalenie zgodności aktu normatywnego z Konstytucją RP

Wnioski i postulaty

zwracania się do Sejmu o zlecenie Najwyższej Izbie Kontroli przeprowadzenia kontroli dla zbadania określonej sprawy.